

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árképezésben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:
 Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árugyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A pálinka.

(B.) Nem Zola ilyen című regényéről akarunk szólni, hanem arról a nyomoruságos állapotról, mely körülöttünk van, bármerre megyünk hazánkban, sőt Európában, Amerikában, ázsiai Oroszországban, szóval ahol „európai civilizáció” van. A pálinkakórság szenvedélye ez, mely — úgy látszik — még fokozódik. Egy igen tisztelt barátunkat látogattuk meg közelebb. A szép gazdaság nézegetése közben a társalgás reá került a falu népére, s ekkor említé fel szíves házigazdánk, hogy az alig 1200 lakosságú faluban 12.000 frt áru pálinka fogy el egy év alatt! Megvallom, nagyon megütödttem e nagy összegben, mely a falu korcsmaiba foly az aránylag szegény emberek keresményéből, kik között mégis csak akadnak jobb módúak is, kik bort is isznak a jó bortermő vidéken, vagy szilvapálinkát, sőt városra menve a sörrel sem vetik meg. De tegyünk egy kis számítást. Átlag 5 egyént véve egy családra, van e faluban 240 család, s így átlag 480 felnőtt. Ha ezekből csak 400 iszik pálinkát rendszeresen, pedig bizonyosan iszik, akkor egy család, legkevesebbet számítva, 30 forintot fizet évente a korcsmákba. Ezzel szemben 300 munkanapot véve átlag 40 krral, a két felnőtt egyen 240 frtot keres, minek több mint 12 százaléka pálinkára megy el. 190 frt marad tehát ruhára, mert ennek nagy részét már nem házilag állítják elő, továbbá adóra, rovatalra, papfizetésre és egy kis élelemre. De ha megfontoljuk, hogy sok családnál van felnőtt leány és legény, s ez utóbbiak ha keresnek is, többnyire el is költik, még pedig nagy részben megint pálinkára, azt hisszük, hogy a pálinkából több megyen el az előbb jelzett 12.000 frtnál. Hát ha még hozzá vesszük, hogy sok család készpénz helyett búzával, kukoricával fizeti a pálinkát: minő nagy összegre megy ennek értéke!

Az anyagi veszteségen kívül azonban sokkal nagyobb az erkölcsi, s még nagyobb lesz lassanként a testileg is elnyomorodó népesség számának fogyatkozása. Rettenetes példák vannak erre, s ami különös, éppen Európa legmiveltebb államaiból. Belgiumban például 1870-től 1894-ig a lakosság 24 százalékkal emelkedett, a szeszfogyasztás azonban 54 százalékkal, minek eredménye az lett, hogy ez időszak alatt az örültek száma 90, a gonosztevők 52, az öngyilkosoké 129, a koldusoké és csavargóké 123 százalékkal nőtt! A szesz italok mértékelen fogyasztása évente átlag 15000 belgát öl meg s az új nemzedéket lassanként nyavalyatörőssé, hülyévé és nyomorékká teszi. Hogy mi lesz ennek a következménye csak 50 év alatt is, könnyű, de borzasztó elképzelni. Ki van ugyanis

mutatva, hogy 12 olyan gyermek közül, kik alkoholisz szülöktől származnak, 8 epileptikus és 4 tüdővész. A hoogstreteni fegyencgyarmat igazgatóságának jelentése szerint a fegyenczek 95 százaléka iszacosok fiaiból kerül ki. Az árva gyermekek nagyobb része oly családból származik, melynek kenyéradója az iszacoság áldozata lett.

De elég legyen e példák, melyeket csak azért hoztunk fel, hogy kissé hasonlítsuk össze a mi állapotainkat különösen a nagyobb városok munkás osztályainál s vegyük észre a folyton fejlődő nyomoruságot s annak következményeit. Azt látjuk ugyanis, hogy a pálinkamérések szaporodnak s elég botrányos, hogy majdnem egymás mellett sorban állanak, versenyezve a maró ital kimérésében. Jó lesz már mérsékelni a lázas buzgalmat a pálinkamérési engedélyek kiadásában, mert sok kapzsi, lelkiismeretlen ember visszaél vele.

A nagyszabasi Teutsch-ünnep.

E hó 19-én volt N.-Szebenben dr. Teutsch György Dániel, szász ev. luth. püspök szobrajának leleplezése. Az erdélyi szászok Teutsch püspökben Honterusnak, a nagy humanista szász reformátornak utódját ünnepele, s nem ok nélkül, mert Teutsch úgy egyházi, mint tudományos tekintetben Honterus nyomdokain haladt. Az ő nevéhez fűződik az erdélyi evangélikus szász egyház ujjaalakításának és szervezésének nagy műve, s Teutsch püspök volt az erdélyi szászok egyetlen nagyszabasi történetírója. A szászok magukat tisztelik meg, mikor kegyelettel áldoznak nagy fiaiknak. Tavaly, augusztus 22-ikén, Honterus szobrát leleplezték le Brassóban s most Teutsch püspöknek emeltek közadakozásból. Teutsch 1817-ben született Segesváron. Atyja szegény szappanos volt, aki nagy gondal nevelte fiát. A kis Teutsch mindig a könyveket bujta, s a gimnáziumot elvégezve, Bécsbe és Berlinbe ment egyetemre. Visszakerülve hazájába, a Barcsay-család nevelője, majd a segesvári evangélikus gimnázium történelem-tanára lett. 1848-ban tagja volt a kolozsvári országgyűlésnek, s jórészt az ő befolyásának köszönhető, hogy az 1848. június 30-iki emlékeztetés ülésen az összes szász követek megszavazták Magyarországot s Erdély unióját. A hatvanas években, mint a segesvári gimnázium rektora, tagja volt a brassói tartománygyűlésnek, a bécsi birodalmi gyűlésnek s később a magyar országgyűlésnek, de a politikai pályán nem termelt számára több babér, mert a szász nép boldogulását az

Ausztriához való csatlakozásban kereste s az osztrák utópistákkal együtt egy egységes nagy osztrák államról álmodozott.

Nagysága más téren érvényesült. 1867-ben az erdélyi evangélikus szász egyház püspöke lett s ez állásában áldásos, munkás tevékenységet fejtett ki. Lassan belellete magát az átalakult politikai viszonyokba, s megkívánta, hogy a magyar haza törvényeit egyházaának minden híve tiszteletben tartsa. Munkás tagja volt a főrendiháznak, s 1893. július 2-ikán váratlanul bekövetkezett halála előtt élénk részt vett az egyházpolitikai vitákban is. Az erdélyi szász evangélikus egyház újjászervezése teljesen az ő nevéhez fűződik. Politikai és egyházi munkássága mellett volt ideje a tudományos működésre. Megírta a szászok oknyomozó történetét, különös tekintettel a szászok művelődéstörténetére s e művével kiváló történetírói képességeinek adta jelét. Fírnhaberrel együtt egy jeles okirat-gyűjteményt adott ki, mely az erdélyi részekre vonatkozó, nagyjából Árpád-kori okleveleket tartalmazza. Mint ember, valódi polgár volt, aki a munkát és a tisztességet becsülte mindenben, s a szász nép méltó fiának emelt Nagy-Szebenben ércszobrot. A szászok ünnepén résztvett a magyar kormány és a külföld is. A kormány Gömörj Oszkár miniszteri tanácsost, a Gusztáv-Adolf-egyesület központi elnöksége Rogge berlini udvari lelkész, Harnack berlini egyetemi tanárt, a protestáns érdekeket védő evangélikus szövetség elnökét és Schuber kieli egyetemi tanárt, a müncheni bajor tudományos akadémiá Oberhümmer drt, a heidelbergi egyetem Troeltsch tanárt, a boroszlói egyetem Wrede tanárt, a jénai egyetem Nippold tanárt, a csernoviczi egyetem Ziglauer tanárt, a budapesti egyetem Asbóth tanárt és a kolozsvári egyetem Lindner tanárt küldte ki. A megelőző napi ismerkedő-est igen szépen foly le. Albrich igazgató üdvözölte a vendégeket. Azt mondta, hogy ez az ünnep arról tesz tanúságot, hogy a szász nép, ha szerény eszközökkel is, de komoly, czéltudatos akarattal arra törekszik, hogy művelődjék és emelkedjen s így mind fényesebb diszével váljék drága hazáuknak. Az emlékoszlopot eleinte borus, de később gyönyörű időben leleplezték le. Először istentisztelet volt, azután óriási közönség jelenlétében, mely a felállított tribünökön foglalt helyet, Müller püspök lendületes imája után leleplezték a szobrot, melyet Alz gondnok átadott a városnak és Drotleff polgármester a város nevében átvett. Szászországból és Németországból minden részről számos küldöttség tett le a szobor talapzatára koszorukat piros-fehér-zöld, kék-piros és más színű szalagokkal. A szoborleleplezés alkalmából este diszbed volt.

TÁRCZA.

A toll.

Az országiszerte lefolyt impozáns Petőfi-ünnepségek Magyarhon egy tollforgató gárdáját mozgásba hozták. Ahol költőt ünnepele, ott bizonyára nem hiányozhatnak a költők és írók. Rövid időre az irodalom dominálta a helyzetet, az íróvilág foglalkoztatta a közvéleményt, ami jórészt nem is a Petőfi-évfordulónak tulajdonítható, hanem inkább annak a körülménynek, hogy éppen benne vagyunk az u. n. ugorka-szezon kellős közepében. Bezzeg, lett volna lóverseny-évad vagy csak egy kis politikai háborgás, bizony siettek volna ledarálni azt az egy dikciós napot Segesvárt, hogy aztán hajrá! teljes érdeklődést fordíthassanak Tokióra, vagy tudom is én, micsoda nevű gebére, vagy pedig lázas örömmel tovább gyönyörködjenek Széll-Thun bajvivásában . . .

A teljes szélesödés tehát kedvezett az ünneplőknek. Egy pillanatra Magyarország is észrevette, hogy neki is vannak írói, meg irodalma, talán éppen oly rohamosan fejlődő irodalma, mint bármely más nemzetnek.

Ezt már régen észre kellett volna venni. Sőt nemcsak észrevenni, hanem állandóan szemmel is tartani, segíteni s pártfogolni, nem pedig teljesen magára hagyni. Mert im be kell vallanunk a csunya igazságot:

a magyar irodalom magára van hagyatva, hogy jobban se kell. Ha bologul, jó; ha pedig elcsenevészedik, az se baj E szavakban nyilvánul az általános érdeklődés az irodalom iránt. Hiába mondják például, hogy a sajtó — az irodalom egyik hatalmas ága — nagyhatalom; ez másutt természetesen úgy is van, de nálunk az ördög se hiszi el. Hiába mondjuk továbbá, hogy a könyvek kelendősége az illető nép műveltségét és jólétét jelzi; ez másutt persze úgy is van, de nálunk senki sem vásárol rendszeresen könyvet, ha csak azt nem akarja, hogy bolondnak nézzék.

Szomorú viszonyok ezek. Ember ezen nem tud segíteni, mert mindhiába kürtöljük világgá a jelszót, hogy „pártoljuk az irodalmat”, mindhiába adunk közre lapjainkban hangzatosnál hangzatosabb előfizetési felhívásokat, a közönyt bizony ezzel meg nem törjük s a toll embere továbbra is kesereghet az irodalmi állapotok áldatlanságán. Így esik meg azután, hogy a kevésbé erős lelkű író sokszor áruba bocsátja a szent fegyvert: a tollat, csakhogy zsebét üresen ne kellesse látnia.

Az irodalom pártolása, az újságok járatása — pénz-áldozatokot kíván. A pénzt pedig nem igen vesztegetik manapság, tehát jól meg szokta gondolni minden ember, hogy hová adja. E részben tehát nem is csodálható annyira, hogy a toll munkája nem találja meg az igazán megillető jutalmat. Mert nem veheti senki

rossz néven, ha előbb kenyérre gondolunk és csak másodsorban keresünk magunknak szellemi táplálékot.

A hiba tehát az irodalom pangásánál ott leledzik, hogy nincs elegendő pénz. Hazánk e tekintetben még szegény és megkívánja, hogy előbb más országos bajait orvosoljuk, előbb gazdaságilag, iparilag és kereskedelmileg lendítsünk rajta és csupán azután gondoljunk az irodalomra. Különben is a literatura ezek nyomán s ezekkel kapcsolatban magától megizmosodik. Mert az természetes, hogy ha nagyobb pénzforgalmat fogunk tapasztalni népeink összes rétegeiben, akkor majd több garas is fog jutni a toll emberei számára.

Addig a toll csak végezze magasztos hivatását s a jutalomról mondjon le — egyelőre.

A mi az irodalom hivatott harcosainak anyagi és erkölcsi hátrányára szolgál még, az a mindjobban elharapódzó dilettantizmus. Mauap mindenki, aki csak némileg ismerős a betűvetés művészetével, irogat. De nem ám úgy, mint a régiek tették, t. i. az asztalfiók számára és tisztán önmaga multságára, hanem szellemi termékeit minden rostálás nélkül siet kivinni a nyilvánosságra. A sok rossz könyv így keletkezik és így vesztí bizalmát a közönség az irodalom iránt. No de ezen sem lehet segíteni, miután nem lehet törvényileg szabályozni, ki írjon, ki nem . . . Ez személyes szabadságában áll mindenkinek.

Az első felköszöntőt Müller püspök mondotta a királynak. Ő felsége — ugymond — Teutsch püspököt legkedveltebb alattvalói közé sorolta, amit a szónok egy fogadás alkalmával maga is tapasztalt és ezért a király őrvendeni fog, ha megtudja, hogy hű szász népe ma ezt a férfit ünnepelte. Gondoskodni fogok arról, hogy ő Felsége a mai ünnepségről tudomást szerezzen. A szónok háromszoros hochot kiált a királynak. (Viharos tetszés.) Obert brassói városi plébános a kormányra és annak fejére, Szell Kálmán miniszterelnökre emelte poharát. Meggyőződésből beszél, mert rokonszeny tölti el a kormány feje iránt, és mint a szász nép fia beszél, mely Szell iránt teljes bizalommal viseltetik, amely bizalomra a miniszterelnök teljes mértékben méltó. A haza szerencsésnek mondhatja magát, hogy kormányának élén egy olyan kaliberű államférfi áll, mint Szell. A lakomán még számos felköszöntőt mondtak.

Az új személy-díjszabás.

A m. kir. államvasutak összes vonalain f. évi szeptember hó 1-ével új személy- és poggyászdíjszabás lép életbe, melynek a régebbi személy-díjszabástól eltérő és a közönséget érdeklő lényegesebb eltéréseiből a következőket említjük föl:

A pályaudvari belépő-jegyekkel a kocsikba belépni hat korona bírság terhe alatt tilos.

Minden gyermek, akiért a menetdíj megfizettetett, egész ülőhelyet igényelhet.

A szomszédos forgalmu jegyek gyorsvonatokon még rafizetve sem érvényesek és ezek érvényessége egyes személyvonatoknál egészben vagy részben kizárható.

Kombinált menetjegyek rendszerint ki nem adtnak, hanem megengedtetik, hogy egyes részvonalakra megfelelő személy- és gyorsvonatu jegyek külön-külön váltassanak.

A menetjegy váltásánál azon állomás, ahová az utas utazni kíván, megnevezendő és a 14. vonalszakaszú jegyek rendszerint csakis oly egymáshoz legközelebb csatlakozó vonatokhoz adtnak ki, a melyekkel a megjelölt rendeltetési állomás a leggyorsabban elérhető.

Ezen új határozmány alapján a 14. vonalszakaszú jegyek kiadása alkalmával tehát az utasok a rendeltetési állomás iránt megkérdezendők és ezen állomás a menetjegyre kék vagy tinta-írónnal lehetőség szerint ráírandó, továbbá a 14. vonalszakaszú jegyek csak oly vonatokhoz adandók ki, melyekkel a rendeltetési állomás közvetlen csatlakozásban álló vonatokkal elérhető.

A magasabb kocsiosztályba, vagy magasabb rangu vonatba való átszállás esetén pótgjegyek többé az állomásokon nem fognak kiadni, az utánfizetések tehát csak utközben a vonaton, és pedig pótdíj mellett, a kalauznál teljesítenők. Szomszédos forgalmu jegyekkel azonban sem magasabb kocsiosztályba, sem magasabb rangu vonatba átszállani nem szabad, magasabb rangu vonatnak tekintetvén oly személyvonat is, melynél a szomszédos forgalmu jegyek érvénytelenek.

Bizonyos betegségekben szenvedő személyek az utazásból teljesen kizárhatók, illetve csakis külön kocsiban vagy kocsiszakaszokban szállíthatók.

Azon utassal szemben, aki a pályaudvar elhagyásakor érvényes jegy nélküli találattik, az esedekes utánfizetés a II., esetleg III. osztály alapján is alkalmaztatik.

Az utánfizetéseknel beszédendő kétszeres menetdíj legkisebb összege hat koronában, a pótilleték maximuma egy koronában van megállapítva.

Azon menetdíj-kedvezményeknek, amelyek a régi díjszabás értelmében az alsóbb kocsiosztályra vonatkoztak, a korábbi kedvezmény általánosságban a fél menetdíjban állapítattik meg, úgy, hogy ezentul csak teljesen díjmentesen, vagy fél menetdíj melletti kedvezmények fognak alkalmaztatni.

Az új díjszabás szerint 4—10 éves gyermekek a szomszédos forgalomban is mindhárom osztályban féláron utaznak, mihez képest a szomszédos forgalomban a III. osztály részére már eddig is létezett féláru jegyeken kívül az I., II. osztály részére is külön féláru gyermekjegyek fognak kiadni.

Ugyancsak a 4—10 éves gyermekek féláru kedvezményére való tekintettel ilyen gyermekek a magyar és osztrák vasutakkal létező közvetlen díjszabások alapján — amennyiben a jegyek oszthatók — féláru jegyek adandók ki; ily jegyek hiányában pedig gyermekek részére csak a MÁV. vonalainak határállomásáig adandó féláru jegy.

A munkásigazolvánnyal bíró gazdasági munkásokra vonatkozó kedvezmény az általuk végzendő munka minőségére való tekintet nélkül alkalmazandó.

Az évi bérletjegyekre vonatkozó s érvényben volt határozmányok annyiban változnak, hogy a III. oszt. bérletjegyek 1900. évi január 1-én tul gyorsvonatokra nem lesznek érvényesek, ezen határozmányok azonban a folyó évre kiadott ily jegyekre még nem alkalmazandók.

Levelezés.

Füldő-levél.

— Gleichenberg. —

Két szabályos hegykup lábánál terül el Stajeroszág Meránja, Gleichenberg. Oly egyforma ez a két hegy, mint az ikertestvérek. Innen is a fürdőhely elnevezése.

Jól ismerik e hely üde és mégis langy levegőjét a mellbetegek, kik reménnyel és bizalommal keresik fel, habár gyakran életük útján a végállomáshoz jutnak csak. Csendes imát mond felettük a szerzetes s észre se vesszük, hogy valaki ismét távozott közülünk.

Stajeroszág legszomorubb fürdője ez. Bö aratása van a halálnak évente. Szegény mellbetegek! Jól tudják ok, hogy Galenus fia csak ide-oda küldik őket, egyszer le a Rivierára, máskor fel Izlandba s így csak a remény tartja bennük az életet. Fel-fel emelik megtört fényű szeméiket arra a két egyforma hegykupra, ahol fürge zergéket kerget a merész vadász. De a remény körül futkosó játszi gyermek csupán: elhagy, visszajő.

A völgyekben különböző gyógyhatású vizek bugyognak fel. Közélen-távolban fenyőfák árszatanak gyógyító illatot. Az egész vidéket langy fuvalom leugi által. Európaszerte híres hely ez, de szerencsés az, aki ide csak mint látogató néz be. Ismerősökkel találkozom. Kinek ne volna ismerőse itt? Hisz az enyészet a társadalom minden rétegében dul. Azóta örökre is megpihent már az a kedves lányka, ki utolsó menedéket keresett itt. Letört fehér rózsá...

Magam se tudom, miért oly lehangolók a gondolataim, mikor innen írok. Talán mert azt a sok szenvedőt látom nyugtalanul föl s le járni a források körül? ... El innen, ez nem az én kedélyállapotomhoz való hely. Menjünk s nézegessük Gleichenbergnek másik képét. Mert miként az éremnek két oldala van, Gleichenbergnek hasonlóképpen kettős képe van.

Ha szépek a vadon koronásai, melyek egész hegyláncokat árnyal borítanak; szépek az emberi kéz ültetései is. Az összeválogatott diszplányok ügyes rendezőre vallanak. Ha széttekintünk a fürdőhelyen, látjuk a szelid Flóra birodalmának legszebb ékét, a delői virágokat. Agavék, cannák, yukák, pelargoniák, begoniák százával versenyeznek színpompában. Természet és művészet törekednek arra, melyik nyújtson több kellemet.

Nincs itt talpalatnyi tér, melyet ember ne gondozna, s ott, hol annyi virág fakad, az a tiszta légkör üdülést is hogyan adna! És azok a kékes hegyek, melyek a virágokat őrzik az észak hideg leheletétől, a szenvedőt is megvédik az erősebb légáramlatok káros befolyásától. Alig vagyunk 300 méternél magasabban az Adria partverő hullámainál.

Táncsteremben az előkelő világ nem hivalkodik. A műveltség csoportosítja az embereket. A műveltség az a szellemi regulátor, melyre a selejtes önként elkülöníti magát.

A gyógycsarnok, színház, Max, Höflinger, Süß Vickenburg, Triesti, D'Orsay villa bármely nagyváros fő utcáira is bevaló épületek volnának. Felfutó repkények ölelő zöldje adja meg a szép épületeknek fürdői jellegüket. Szerényen húzódik meg közöttük a magaslapon álló zárda és templom. Ezekre most rossz idő jár. Ez a kor inkább színházat épít, mint bazilikát.

Tej, savó és szőlőkúra, hideg és meleg fürdők, fenyő-kivonat, olajos és égvényes gőznek belelelkzése; ezek a gyakrabban használt gyógymódok itt Gleichenbergben.

Az egészségesek a „Johannisbrunn“ fölötti kelemes, égvényes, szifonokba felfogott vizénél üdülnék.

A fürdőhelyről, Gleichenberg falucskán át, egy órai séta után érjük el a közel háromszázados Gleichenberg várat, mely Trautmannsdorff grófi családnak tartózkodási helye.

Az ódon épület szellős tornyából szép kilátás nyílik az északi s nyugati hegyvidékre. E látványban az is gyönyörködhetik, ki vándorbotjával mélyebben is hatolt be már az Alpok szép világába.

Gleichenbergi betegek, szűkmellű ifjak, sápkóros leányok, köhögő öregek, — Isten veletek.

Bolyongó.

Tanügy.

Az Eötvös-alap második megalapítása.

Huszonnégy évvel ezelőtt, báró Eötvös József halála után, az ő emlékére alapította néhány népiskola-barát a magyarországi tanítók Eötvös-alapja országos tanító-egyesületet. Az egyesület a szerencsétlenül járt tanítók, a tanító-özvegyek és árvák segélyezését, a főiskolákat járó tanító-gyermekeknek támogatását tűzte ki célul.

Tette pedig ezt az egyesülethez önként csatlakozott tanítók egyforintos évi járulékaiból.

A kezdet, mint a bibliai mustármag, igen csekély volt. De a mag kikelt, terebélyes fává növekedett s ezekre rug immár azoknak a száma, akiket jótéteményeiben részesített.

Az egyesület, mely ezentul egyszerűen a köztudatba átment „Eötvös-alap“ nevet fog viselni, első rangu kulturális tényezővé vált. Előreláthatólag egyesíteni fogja magában a hazai tanítókat; az általa megalapított „Tanítók Házával“ Budapesten nagy jelentőségű intézményt teremt s végül oly jövedelemforrást nyitott meg, mely tőkét rövid időn megsokszorozza s minden időre a hazai tanítótság alma mater-évé teszi.

Ez a nevezetes fordulat a napokban tartott egyesületi közgyűlés határozatának köszönhető, melylyel új alapszabályait megalkotta. Ezekben az új alapszabályokban egyszerűen az egyesület fejlődésének ama pontjait statuálták, amelyeket a gondos tisztikar két évtized szakadatlan munkássága alatt előkészített s ezen közgyűlést megelőzőleg javaslatba foglalt. Anyira érett volt a dolog, hogy a módosított alapszabályokat a közgyűlés általános és részletenként való tárgyalás után egyhangulag elfogadta.

A következő két pont domborodik ki az egyesület új életéből.

Első, hogy a „Tanítók Házát“ az egyesület nemcsak megalkotta, hanem a Szentkirályi-utca 47. sz. a. f. évi november hó végén 50 növendék számára meg is nyitja. Erről többször volt már szó lapunkban s így e helyen vele bővebben nem foglalkozunk.

A második lényeges pont az egyesület új jövedelemforrásának nyitása. Amily egyszerű, oly helyes és igaz e tekintetben az új alapszabályok intézkedése. A tagsági díj marad a régi: egy forint évenként. Ezért az egy forintnyi tagsági díjért az egyesület tagjai, özvegyei és árvái, annyiszor a mennyiszor fordulhattak az egyesület jótékonyágához. Kaphattak több ízben egymásután 50—100 frtyi évi segélyt.

Az új alapszabály azt mondja, hogy az egyesület jótékonyágában való részesedésre, az egyforintos évi tagsági díj alapján, ezentul csak három ízben lehet számítani. Az az egyesületi tag tehát aki az egyesület jótéteményét akár maga, akár gyermekei számára háromnál többször igénybe akarja venni, köteles 50 korona értékű „részes jegyet“ váltani s ezért az összegért három újabb jótéteményre formálhat igényt. Más szóval 25 frtért három ízben kaphat 50—100 frtyi segélyt, vagy gyermeke a Tanítók Házában otthont.

A számítás tehát nem csak egyszerű és igazságos úgy az egyesületre, mint a tagokra nézve, hanem egyaránt előnyös is. A tagok előnyeit felesleges külön fejtegetni, annyira szembeötlő. Huszonöt forintért 150—300 frt visszatérítést remélhetnek jótéteményekben. Sőt azt a részes jegyekért fizetendő huszonöt forintot már az első három ízben élvezett jótéteményekből megtakaríthatják. Azok pedig, akik az egyesület jótékonyágát igénybe nem veszik, ötven év múlva maguk, vagy utódaik a részes jegy értékét készpénzben megkapják.

Az egyesület pedig azt nyeri a részes jegyek megalakításával, hogy azok, akik eddig is tagok voltak, tagsági díjaikat megújítják, más szóval az egyesület tőkének megkészszerződését előidézik. Tekintve pedig azt a valóban hatékony segélyt, melyet az Eötvös-alap ezentul nyújtani képes lesz, a hazai tanítótság zöme fog csatlakozni az egyesülethez s ezzel nemcsak tőkét emeli, hanem a részes jegyek forgalmával ma még beláthatatlan virágzásra juttatja.

Igen okosan kimondta az új alapszabály azt is, hogy ezentul a tanítónök is tagjai lehetnek az egyesületnek, a csekély évi járulékaért ok s gyermekeik is élvezhetik az egyesület jótékonyágát.

Az új alapszabályok annyira visszhangra leltek országoszerre tanítóink körében, hogy hivatalos elfogadtatásuk előtt már egész tanítói egyesületek jelentkeztek az egyesületbe való belépésre, így például a kis-külföldi tanítói kör ezer forintot meghaladó évi tagsági díjjal. A közgyűlésen pedig azt a kívánságát fejezte ki az egyesület elnöke, hogy a belépni akaró tanítók lehetőleg még ebben a polgári évben jelentsek be belépésüket, mert a jövő évtől kezdve a belépés bizonyos megszorításoknak lesz alávetve.

Hiányos volna az Eötvös-alap-egyesület ujjaalakulásáról szóló értesítésünk, ha meg nem emlitenék, hogy ez a második megalapítása az egyesület tisztikarával együtt főként Péterfy Sándornak, az egyesület megalapítójának s elnökének az érdeme.

Vegyes hírek.

— Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

— Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter a zilahi m. kir. pénzügyigazgatósághoz Derzsy Ede pénzügyi

fogalmazó gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Bertalan napján** Török Bertalan országos képviselő s lapunk szerkesztőjét a közelből és messze földről egyaránt sokan keresték fel szíves üdvözlőkkel barátai és tisztelői. Nevnapján s azt megelőző estén tárva-nyitva állott vendégszerető háza s nem is volt hiány a kedélyességben, és mert a sok szép asszonynak és leánynak kedve kerekedett egy kis táncra, jó muzikaszónál csakhamar táncra pergett a vidám vendégsereg.

— **A szegény tanulókat segélyező egyesület** által szeptember hó 3-án a setatéren rendezendő mulatságra folynak az előkészületek. Delután a tűzoltózenekar pompás hangversenyt ad. Lesz rudmászás, zsákban futás, számárfogat, konfettizés, este tánc. Buffetrol lelkes hölgyeink fognak gondoskodni. Mindenféle jó ennyival lesz olesóra szabott áron. Itt megemlítjük Ziegler József táncztanító szép ajándékát, ki 300 csomag konfettit küldött Török Bertalan né elnökhöz; szíves köszönet érte!

— **Iskolai beiratás.** A Bethlen-koll. főgimnáziumában a helybeli tanulók aug. 31-én, a vidékiek szept. 1—3-án fognak beiratni. A rendes tanítás szept. 4-én reggel veszi kezdetét.

— **Beiratások.** A nagyenyedi állami polgári leányiskolában és a vele egybekapcsolt női kézmunka-tanfolyamon a magán- és javító-vizsgák folyó szeptember hó 2-án, a beiratások 4., 5., 6-án d. e. 9 órától 12-ig, d. u. 2—5 óráig tartanak.

— **A helybeli községi kisdedőv-intézetben** f. hó 27-én, azaz vasárnap d. u. 4 órakor fog az intézet évről-évre megkezdődni. — (ha eső lesz, az ünnepély elmarad) — melyre a t. szülőket és mindazokat, akik a kisdedőket szeretik, tisztelettel meghívja — Nagy-Enyed, 1899. — Óvó bácsi.

— **Az Alsófehérmegyei Általános Tanító-Egyesület** ez évi rendes közgyűlését folyó szeptember hó 9-én délelőtt 9 órakor kezdődőleg Abrudbányán fogja megtartani. Tárgysorozat: 1. „Himnusz“, éneklő a tanítótestület. 2. Elnöki megnyitó, tartja Nagy Lajos. 3. Főjegyzői jelentés a tanítótestület évi működéséről, felolvassa Derzi Jenő helyettes főjegyző. 4. Tanítóház, ismerteti Dömök Erzsébet. 5. „Az 1868-ik XXXVIII. t.-cz. módosítása a falusi népiskolák szorgalmi idejére vonatkozólag“, írta és felolvassa Szabó Gyula áll. isk. tanító. 6. „A tanításban a lényegről, különös tekintettel a magyar nyelv terjesztésére“, írta és felolvassa Derzi Jenő áll. isk. tanító. 7. Gyámintézeti alapszabályok megállapítása, a felolvasást előadja Nagy Lajos elnök. 8. Pénztári vizsgáló bizottság jelentése a pénztár állapotáról. 9. Indítványok. 10. Tisztújítás. A gyűlés estéjén (9-én) a „Tanítók háza“ javára színi előadással egybekötött táncszertel leendő. A tagok figyelmébe. A meghívó vétele után a kocsi megrendelése és az elszállásolás eszköze végett a tagok megjelenési szándékukat s ürgösen jelentsék be Balla István abrudbányai tanítónál. Az együttes tömeges indulás kedvéért találkozás Gyulafehérvárra szept. 8-án d. e. 1/2 10 órakor. Ugyanezen napon este Abrudbányán előértekezlet. A járáskörök elnökei kérték, hogy a körök utazási számláit a gyűlés alkalmával a főjegyzőhöz nyújtsák be. Az erre vonatkozó mintát a „Néptanító Lapja“ 1898. évi decz. 8-án megjelent 49-ik számában megtalálhatják.

— **Levelező-lapok kedvelői figyelmébe.** A levelező-lapok legnagyobb részét Németországból hozzátják kereskedőink, kik közül sokan még annyi elővigyázattal sincsenek, hogy a „Postkarte“ feliratot „Levelező-lap“ felirattal helyettesítsék, minék aztán az a kellemetlen következménye van, hogy azok, akiknek kedveskedésből, vagy vidám meglepetés végett küldjük, rendszeren bosszankodva fizetnek 8 krt, vagy 10 krt, aszerint, amint van a levelező-lapon 2 kros bélyeg, vagy nincsen. T. olvasóinkat saját kellemes (?) tapasztalataink nyomán figyelmeztetjük, hogy hazánkban feladott levelező-lapokon a „Postkarte“ szót néhány vízszintes vonással húzzák keresztül s ha nincsen felébe nyomtatva a „Levelező-lap“ szó, akkor tisztán olvasható írással jegyezzék fel.

— **A telekkönyvi reform.** A tapasztalás bizonyítja, hogy a köznép és kisebb birtokosság az átíratási költségek és illetékek kikerülését keresve, sokszor a hitellekkönyvek igénybevétele nélkül csinálja meg az adás-vételeket a földekre nézve. Ebből sok zavar, rendtelenség, főként pedig költséges bonyolult pör keletkezik. Az igazságügyi kormány, hogy a helyzetet segítsen, továbbá, hogy a hitellekkönyvek megbízhatóságát fokozza és hogy a tényleges birtokállapottal azokat összhangzásba hozza, — fölvette munkaprogramjába a telekkönyvek reformját. Az erre vonatkozó javaslatok most az előkészítés útján vannak s azt hiszik, hogy a miniszteri javaslatok már az őszszel a parlament elé kerülnek. A javaslatok előkészítését a kor-

mányhoz közel álló körök fölfogása szerint nem hátráltatja az a mozgalom, amit a községi és körjegyzők indítottak az iránt, hogy ne érvényesüljön a királyi körjegyzők azon ohajtása, hogy telekkönyvi jogokat csakis királyi körjegyzői okiratok alapján lehessen szerezni, minthogy (a kir. körjegyzők nézete szerint) csak kir. körjegyzői okmánykénszer által lehetne elérni azt, hogy a telekkönyvek teljesen megbízhatók és hűek legyenek. A kormány azonban egészen másorangu kérdésnek tekinti, hogy a telekkönyvi ügyek körül melyiküknek akad munkája és mellette jövedelme: az irányadó a reformnál csakis a jogos közérdek lehet.

— **Anyakönyvi iratok bélyegilletéke.** A belügyminiszter helyett Jakabffy államtitkár körrendeletet bocsátott ki az anyakönyvi kivonatokról és bizonyítványokról bélyegilletéke tárgyában. A belügyminiszter helyettese egyik rendeletében a valóperkekhez szükséges okmányokról szól. A rendeletben valóperkek esetén a gyermektelenségnek, vagy a gyermekek számának igazolásáról szóló bizonyítványok tárgyában a pénzügyminiszterrel egyetértve kijelenti, hogy e bizonyítványok abban az esetben, ha a főváros, Fiume városa és a törvényhatósági joggal felruházott városok hatóságai által állítatnak ki, akkor egy frtos bélyegilleték alá esnek. A kis- és nagy községek előjárásai, valamint a rendezett tanácsú városok polgármesterei által kiállított ilyenmü bizonyítványok ötven krajczáros bélyeggel látandók el. Egy másik körrendeletben a belügyminisztérium kijelenti, hogy a törvénynek megfelelően elismert jellegű betegsegélyző pénztárak, illetőleg azok tagjai részére hivatalos használat végett kiadandó születési és házassági anyakönyvi kivonatokról díj- és bélyegmentesek.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** Az istvánházi ev. ref. egyház templomának kijavítása és a m.-czintosi l. egyház részére szerzendő harang javára M.-Ludason, 1899. augusztus 19-én rendezett táncmulatságból összes bevétel volt 284 frt 77 kr, melyből 100 frt 77 kr kiadást leszámítva, a kitűzött célra maradt 184 frt. Felülfizettek: Rr. Kemény Pál (M.-Tóhá) 30 frt; gr. Bethlen Sándor (M.-Geze) 20 frt; Ajtay Géza (M.-Szenygel), Bedőházi Pál (Kutyfalva) és Tiboldi Dénes (G.-Keresztur) 10—10 frt; Pávai Vajna Elek (M.-Ludas) 7 frt; Végli János (M.-Tóhá), Kovács István (Istvánháza) 5—5 forint; Csontos István (M.-Geze), Szász József (M.-Czintos), Móricz és Deutsch czég (M.-Ludas) 4—4 frt; Ujvári István (M.-Ludas), Szász István (Segesvár), Szász Ferencz (P.-Kamarás), Felföldi Béla (M.-Ludas), Kovács József (G.-Keresztur) 3—3 frt; Tokaji Aladár (Szászváros), Pásztor Sándor (M.-Bogáth), Sándor János (Miriszló), Tunyogi János (M.-Lapád), Herberth Rezső (M.-Bogáth), Fosztó László (M.-Bogáth), dr. Bignió Béla (M.-Ludas), Gaál Simon (M.-Fráta), László Albert (M.-Bükkös), Száva Károly (M.-Szenygel), Ferencz Sámuel (M.-Désze) 2—2 frt; Esztergár Márton (M.-Ludas), Meleg Zsigmond (Csekelaka), Finna Aladár (Csekelaka), Száva Mihály (M.-Ludas) 1.50—1.50 frt; Reich Bernát (Gerend), Bornemisza Gyula (A.-Dethrem), Balogh Sándor (M.-Bodon), Csontos Miklós (M.-Fráta), Kabos Kálmán (Ikland), Illyés Albert (M.-Sályi), Gönczi Mihály (M.-Zah), Török Bertalan (N.-Enyed), Katona János (Dátos), Derzi Lőrincz (Ozd), Bertalan József (O. Delló), Csérgő Antal (M.-Ludas), Horovitz Jakab (M.-Ludas), Szász Dezső (P.-Kamarás), Szász Albert (P.-Kamarás), ifj. Szász Ferencz (P.-Kamarás), Diczenti Dezső (P.-Kamarás), Friedmann Ferencz (M.-Ludas), Vinczi Domokos (Csekelaka), Zajzon József és Kálmán (M.-Bükkös), Császár Róza (M.-Ludas), Nagy Sándor (M.-Bogáth), Szilágyi Kálmán (N.-Sármás), Heller Jakab (M.-Ludas), Kovács István (M.-Szenygel), Mandula Farkas (M.-Ludas) 1—1 frt; Bartha Jenő (M.-Bükkös), Müller Albertné (Kolozsvár), Papp Aurél (Kecze), Szabó Gyula (M.-Csúcs), Ujvárosi Sándor (M.-Szenygel), Szigeti Gyula (M.-Ludas) 50—50 krt; Jánki Demeter (M.-Ludas) 20 krt. A nemes szívű felülfizetők, valamint a mulatság erkölcsi és anyagi sikerét támogató résztvevő közönség és buzgó rendező bizottság fogadják úgy a magam, mint egyházam nevében hálás köszönetemet. Istvánháza, 1899. aug. 23. Kovács István ev. ref. lelkész, r. b. jegyző.

Közgazdaság.

Miért nincs elég takarmányunk?

A takarmányszükséglet fedezésének kérdése évről-évre szőnyegre kerül s így az őszi hónapokban, mikor egyéb fontos gazdasági teendők nem gátolják a gazdát abban, hogy a jövő szükségletek beszerzéséről is elmélkedhessen. És csodálatos, ahányszor csak takarmányról van szó, soha sem kutatják az okot, hanem mindig csak azon töprengenek, hogy minő uton jussanak majd e hiányzó takarmányok birtokába. Már pedig egy kis előrelátással, egy kis jóakarattal elejét lehetne

venni e töprengésnek! Rövid néhány szóból áll ide vonatkozó tanácsunk, s ez az, hogy ápoljuk gondosan rétjeinket, részesítsük azt némi művelésben, meg lesz annak fogantja, nem fogunk takarmányban hiányt szenvedni.

A takarmánytermésben évente mutatkozó szükséglet véleményem szerint főképp onnan ered, hogy gazdáink a rétterülettel ugyszólván mitsem törődnek. Hogy mily nagy hiba ez, azt csak az tudja igazán mérlegelni, ki nek alkalma volt már egy jól gondozott rétet, egy művelésben nem részesített réttel összehasonlítani. A jól gondozott rétnak fűállománya buja növéssé, gyomoktól mentes; ellenben az elhanyagolt rété értéktelen, elcsenevezett silány kórókból áll. Ha megtennék gazdáink ama munkálatokat, melyeket a következőkben felsorolunk, nem lenne oly sok panasz a takarmánytermés nem kielégítő voltára. Ime a munkálatok a következők:

Mindjárt kora tavasszal, mihelyt a természet felébred, mihelyt a talaj állapota megengedi, küldjünk ki a rétre néhány fogast vagy u. n. rétboronát. Ezeknek alkalmazásával előmozdítjuk a levegőnek a talajba jutását, a talajnak légátjárhatóságát.

Ha a tél folyamán vastag hólepel rakodik le a rétre s ennek elolvadásától származó víz a rétterület egyes pontjait ellepé, gondoskodjunk a hóviz mielőbbi elvezetéséről is, mert ez hűtő hatása által ártalmára lehet a növényzetnek.

Egyes esztendőkből nem ritka jelenség a vakanturásoknak nagy száma. Ne hagyjuk meg ezeket a réteket, mert a kaszálásnál gyűlik meg velük a bajunk; ugyancsak ez okból lesz tanácsos az esetleges mélyedéseket, gödröcskéket is kitölteni.

Egy soha el nem mulasztható feladatunkat kell, hogy képezzék, a növényi tápanyagoknak visszapótlása, vagyis a trágyázás. Ne gondoljuk azt, hogy a réti növényzet ép úgy táplálkozik a talajból, mint minden szántóföldi növény s így igen természetes, hogy a tápanyagok visszapótlása ép úgy szükségessé válik a réten, mint a szántóföldön, sőt ha meggondoljuk azt, hogy a szántóföldön a folytonos szántásokkal szintén hozzájárulunk a tápanyag képződéséhez, úgy beláthatjuk, hogy miután a réten e munkálatok elmaradnak a trágyázás keresztülvétele még fokozottabb mértékben nyilvánul. A különböző tápanyagok közül egyrészt a komposzt, másrészt és különösen a műtrágyák jöhetnek figyelembe. Utóbbinak használhatóságát nagyban előmozdítja könnyen kezelhetősége és gyors hatása.

A műtrágyák közül a kálium s a foszfor-savdús szuperfoszfát eredményeznek oly termést, hogy takarmány-vásárlásra normális viszonyok között nem leszünk rászorulva.

A tők szarítása. Abban az esetben, ha nagyobb mennyiségben van tőktermés, szarítás útján is konzerválható. Ujjnyi hosszúságú s vastagságú darabokra vágandók s mint az alma szarítandók, okvetlenül fehéreknek kell maradniok. Használata előtt apró darabokra vágjuk s előző este áztatandók.

Bőrtárgyakból foltokat eltávolítani legegyszerűbben benzollal lehet. Egy benzolba mártott puha kis kefével addig keféljük a kifeszített bőrtárgyon a foltot, míg egészen el nem tűnik és a bőr eredeti tisztaságát vissza nem kapja.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Sz. 2750—1899.

Pályázati hirdetés.

Alsófehér vármegye balázsfalvi járásában Sorostély község székhelyvel ujonnan rendszeresített és 400 frt fizetéssel, természetbeni lakással és 60 frt dologi kiadással javadalmazott **segédjegyzői állásra**, melylyel az anyakönyvvezetői teendők önálló vezetése is össze van kötve, ezennel pályázatot hirdetek.

A kérvények az 1893. évi I. t. cz. 6. §-a értelmében felszerelve hozzám folyó évi szeptember hó 15. ig benyújtandók.

A választást folyó évi szeptember 20-án d. e. 10 órakor Sorostély község házában fogom megtartani.

A szolgabírói hivatal.

Balázsfalván, 1899. évi augusztus hó 17.

Simonffy Alajos

főszolgabíró.

1902 2—3

Hirdetmény.

Egy 250 kötetet kitevő
szépirodalmi művekből álló

KÖNYVTÁR

eladó.

Czím a kiadóhivatalban.
1903 1-2

Hirdetmény.

Alsófehér vármegye Oláh-Bogát köz-
ségben egy

200 holdas nemesi birtok

1 nagy belsősegen lak-, eselédház és
gazdasági épületekkel több évre azonnal
haszonbérbe adatik.

Értekezhetni a tulajdonossal Oláh-
Bogáton.

Özv. Kelemen Györgyné.

2-3 1901

KÁVÉ

Fiuméből

közvetlen a tengeri hajóról szétküldve:

1 zsák 4 kgr. Rio kávé jó ízű	4.60
1 zsák 4 kgr. Portoriko kávé nagyszemű	5.60
1 zsák 4 kgr. Kuba kávé nagyszemű	5.76
1 zsák 4 kgr. Portoriko gyöngykávé	6.12
1 zsák 4 kgr. Kék Jáva gyöngykávé	6.80

elvámulva, bérmentve és esomagolva
minden más költség nélkül.

Arlagykak és látkepes levelezőlapot kívánatra ingyen küld.

FRA TELLI DEISINGER,

FIUME, szabad kikötő 34.

A magyarországi kávécsok bevasárlási forrása

1814 11-16

Alsófehér vármegye főispánjától.

Sz. 514. 1899.
főisp.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Alsófehér vár-
megye házi pénztáránál az évi 850 frt
fizetéssel és 150 frt lakbérrel javadalmazott
és választás utján betöltendő **pénztári ellenőri**
állás lemondás folytán üresedésben lévén, ezen

állásra, mely 1500 frt óvadék letételének kötele-
zettségével jár, ezennel pályázatot hirdetek. Az
1883. évi I. t. cz. kiválmalmnak megfelelően fel-
szerelt pályázatok **1899. szeptember hó 25-ig**
lesznek hozzám beadandók, ezen határidőn túl
beadott folyamodványok nem fognak figyelembe
vétetni.

Nagy-Enyeden, 1899. augusztus hó 16-án.

Zeyk Dániel
főispán.

1899 2-3

Bikszádi

árlappal
és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

KUTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD

(Szatmármegye.)

Bikszádi ásványos gyógyvizet,

mely egyedül a maga nemében,
több hírneves egyetemi orvostanár
és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva, főlebe helyezik
a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyó-
gyító hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitünően
bevált idült és heveny légesőhurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen.
Nagy konyhasótartalmanál fogva verhányás, tudócsucs-hurutnál és kez-
dődő gümőkórnaál, továbbá kitünő eredményt értek el a **BIKSZÁDI VIZ**
alkalmazása által emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut,
máj- és epehólyagbántalonnál, a belek renyhe működésénél, vesehomok-
ban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bán-
talmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérlője s a sztojikai viz főelárusítói:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojikai ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába
nevezték el *magyar karlsbadi*
vizek, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigoru dieta
betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, vala-
mint epekő bajoknál, nemkülönben *czukorbetegségnél*
alkalmazva, valóságos csodákat mivel, kitünő hatásu a **SZTOJKAI**
ÁSVÁNYVIZ a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok
és görvélykóros bántalmaknál is. — A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** dús szén-
savtartalmánál fogva akár borral, akár gümölesszörppel vegyítve, mint
kellems üdítő ital pártját ritkítja. A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** hosszas
használatu az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz
ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb
állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulaj-
donsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

7-10 1848

Főraktar:

Cirner J. József úrnál (Nagy-Enyed) és Molnár Árpád úrnál (Abrudbánya.)

Sztojikai

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKA

(Szolnok-Doboka m.)

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF,
GOLDZSIHER IGNÁ CZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes mülappal
50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

Nagy Képes Világtörténet czélja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven.
Tervében, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és je-
lentős ez a vállalkozás.
A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet.
Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez.
Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi köteletség teljesítése.

Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhő ábrázola-
tok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és
írasmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyújtanak az előfizető-
nek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból,
családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött s a
legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét,
az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfontosabb magyar könyvek közé tartozik.
Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója
barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen.
A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy,
magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvevő társaság.

Megjelenik tizenkét
kötetben

famentes, tehát soha meg
nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára
rendkívül díszes félbőr-
kötésben, bőrháttal és
vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy
kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes
kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog
közrebocsátatni.

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadásához díszes-
kötési táblák szállítanak.

Nagy Képes Világtörténet megszerzhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben
minden rendes hazai könyvvarusnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy aláírt kiadókhöz intézendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

vagy

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.